

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Гельман А.Ю.

студентка;

Чайковська М.А.

кандидат економічних наук, доцент,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ ПОГЛЯДІВ ВАСИЛЯ НАЗАРОВИЧА КАРАЗІНА

На початку ХІХ століття в Україні відбувався розпад феодально-кріпосницького устрою і почали формуватися капіталістичні відносини. Економічна ситуація того часу характеризувалася: промисловим переворотом, занепадом феодально-кріпосницької системи та кріпосницької мануфактури, поширенням товарно-грошових відносин і проникненням капіталістичних відносин в сільське господарство, поглиблення розшарування селянства. У подальшому почали використовувати вільнонайману працю й машини. Поступове формування класів капіталістів та найманих робітників, економічна багатоукладність економіки, взаємодія різних соціальних прошарків визначала розвиток відповідних їх інтересам економічних концепцій і теорій [5].

Визначним діячем свого часу був Каразін Василь Назарович (30 січня 1773 – 4 листопада 1842 рр.) – вчений та економіст. Основою його поглядів на тогочасну економічну ситуацію була дворянсько-ліберальна позиція. Можна визначити основні ідеї Каразіна: намагання обмежити свавілля поміщиків, він не був проти кріпосного права, втім хотів обмежити зловживання ним [1, с. 103]; наголошення на тому, що держава не повинна говорити людям про релігію, відколи вони не мають можливості задовольняти свої потреби в продовольстві [2, с. 64];

залежність добробуту народу від темпів зростання народонаселення [3, с. 185]; надання навчання всім верствам населення, а також виділити економіку в окрему дисципліну [4, с. 74]; торгівля, як фактор, який «оживляє всі частини політичного тіла, весь стан людей приводить у рух: отже, її участь повинна бути дорогоцінна» [4]; розширення землеробства шляхом добровільного переселення селян [1, с. 104]; необхідність скорочення непродуктивних витрат держави та зменшення податкових зборів з населення, поділ податків на декілька видів: перший вид – податок державі, щоб вона захищала громадян, другий – суспільству з метою захисту всередині нього [3, с. 186]; фактори, які впливають на вартість грошей: зменшення внутрішньої вартості монети; збільшення попиту на іноземні товари; зниження числа людей, які витрачають свої гроші за кордоном, у порівнянні з іноземцями, що приїждять в країну і купують товари для своїх потреб [1, с. 59]; потреба у вивезенні вже готової продукції, а не сировини [1, с. 58]; земля в приватному використанні розвиває господарство набагато інтенсивніше, ніж у державному [1, с. 60]; увага до розвитку легкої промисловості [1, с. 55].

З поглядів Каразіна, можна зробити певні висновки щодо його внесків в економічні вчення того часу. Його погляди формували модель капіталістичних відносин між поміщиком та селянином, що створювало умови задля майбутнього звільнення селян і перетворення їх на вільну робочу силу. Взагалі він зробив певне новаторство свого часу, адже описував особливості капіталістичних відносин за пануванням феодалів. Його погляди відображають намагання пристосувати новаторські капіталістичні погляди до реалій тогочасних умов. Неможливо не оцінити вагомий внесок в історію економічних вчень, адже через його статті та листи можна зробити оцінку тогочасним нормам життя. Можна провести паралель між його поглядами та сучасними, адже положення Каразіна є абсолютно реальними для капіталістичного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Слюсарський А.Г. В.Н. Каразин его научная и общественная деятельность / А.Г. Слюсарский. – Х.: 1955. – 156 с.

2. Тихий Н. Виножник учреждения университета / Н. Тихий. – Х.: 1905. – 80 с.

3. Петро Пиріг. Великий учений і реформатор Василь Каразін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/73650/19-Pyrih.pdf?sequence=1>

4. «Домоводство» Василя Каразина – українська паралель фізіократизму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-3542.html>

5. Наддніпрянська Україна в першій половині XIX ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://history.vn.ua/book/new/94.html>

Mykytas V.

PhD, Associate Professor,

V.N. Karazin Kharkiv National University

CHALLENGES AND RISKS TO THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMIES IN THE CONTEMPORARY GLOBAL SPACE

In the conditions of global structural changes, the requirement increased in complex effective state economic policy in realization of aims of effective development of economic subjects and state is increased, passing to the market economy of some countries of the world. The system of state support of managing subjects in Ukraine is not effective enough and does not provide to a full degree economic, legal, organizational and informative terms for functioning of institutional environment, what would assist to steady economic development and guaranteed the stable rates of the economy growing. Ukraine, as well as countries with an immature economy, needs, foremost, state economic policy, that would assist to creation of the effective competitive social oriented economy which is able to overcome the challenges of globalization.

Globalization not only strengthens the world economic copulas and international co-operation, assists to development of multinational